નકશે સુલેમાની

ઉર્ફે

શહાદી મોહબતકા ઉરદુ ખેલ.

નાટક તીન બાબમાં

વાસ્તે ખાસો આમકે છાપકે જાહેર કીયા.

જબાંને ઉરદુ અક્ષરે ગુજરાતી.

શેઅર.

ઇશરતે નકશાઓકા નકશા નીગાર,
હે યે ફક્ત નકશે સુલેમાની નકાર,
સાલ મોગીનસે હે યે રસનાહામકે,
છપ ચુકી હર શેહેરે મુંબઈ ગુલઝાર.

મુંબઈ.

સુબોધપ્રકાશ પ્રેસમે છાપા હયે.

ઈ. સ. ૧૮૮૯. સને હીજરી ૧૩૦૬.

કીમ્મત તીન આને.

ઈતલાએ જરૂરી.

યે નાટક સને ૧૮૬૭ કે ૨૫ મે કાયદે મુજબ રજીસ્ટર કીયા હુએ, ઇસલીએ કિસ્કો કોઇભી બાબ ઉરદુ હરફોંમે યા ગુજરાતી હરફોંમે મેહેતા જમનાદાસ ભગવાનદાસકી કંપનીકી રજા બગેર • [illegible] છાપના નહીં.

ચેતવણી.

નીચલા ત્રણ ખેલો, અન્જામે સખાવત, ઉર્ફે બાદશાહે બાદા-દોસ્ત, નતિજએ અસ્મત, ઉર્ફે રન્જે રાહત યાને આસેકો માહવશ, તથા ગુલશને બાહાર અફઝા ઉર્ફે નઈ ઇન્દરસભા, ઉસ્તાદ ઝરીફ પાસેથી મેહેતા જમનાદાસ ભગવાનદાસની કુંપનીએ વેચાતા લીધા છે વાસ્તે કોઇએ છાપવા કે છપાવવા નહી, અગર છાપસે તો જોખમમાં પડસે.

२४४३

નકશે સુલેમાની.

ઉર્ફે

શદાદી બેહેસ્તકા ઊરદુ ખેલ.

તખ્તએ નાટક.

મુઝફ્ફરશાહા ... ... હુસ્નઆબાદકા તખ્તે નશીન.
મેહેરઅંગેઝ ... ... મુઝફ્ફરશાહાકી. બેટી.
વઝીરે આઝમ ... ... મુઝફ્ફરશાહાકા.
કુતવાલ ... ... હુસ્નઆબાદકા.
કબ્બાદ ... ... ઈસ્ફહાન શહેરકે અમીરકા લડકા.
શદાદ ... ... હબશતાની, કબ્બાદકા નોકર,
ગુંગી ... ... શદાદકી ઔરત.
શાહેજીન ... ... યેક ફરેસ્તા, ગયેબી ખબર દેનેવાલા
આસમાનપરી ... ... પરીયોંકી સરદાર.
ઈસ્માલજોગી ... ... ભુતોંકા શાહા.
કમકીયા દેવી }
લુના ચમારી } ઇસ્માલ જોગીકી ચેરી.

ઉસકે સીવા દેવ, જોગી, બાગબાં, વ દરબારી, નફરે, વગ-
યેરાં. વગયેરાં.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

દીવાનખાના.

(બાદશાહ હાલતે સકરાતમેં ગાના ફરઝંદકે ગમમેં.)

રાહ— ખીરાના હયે હમ કાંકો

બાદશાહ— નહી અબ કુદરતકી ઉમ્મીદ મુઝે, મેરે ખુદાયા હયે.
મુજેહ ઈસ દર્દને બેજાન બીલકુલહી બનાયા હયે—નહી
શહંનશાહીના મચીને કી હમેશા દારે ફાનીમેં;
મસાહીકવાયદ કે પયગામ બાદશાકા અબતો આયા હયે—નહી.
નહી મરનેકા મુજકો ડર, રહુંગા કબ તલક ઝીંદા;
જવાની પુરી હોકે મુ, બુઢાપેને દીખાયા હયે—નહી
મગર સોંપુ કીસ્સે શાહી, નહી ફરઝંદ હયે મુજકો;
બવખ્તે મર્ગ અબ્રેગમ, હમારે દીલપે છાયા હયે—નહી.
ઈનાયત યક દુખતર તુ. કીયા હયે ફઝલસે અપને;
નહી ઉસ્સે ચલે શાહી યે અંદેશા સમાયા હયે—નહી.

અબીઆત.

અફસોસ હયે કે ઝાડહો ઔર ઉસપે હો ન ફુલ,
અયેસા દરખ્ત ઉગતેહી કયું કર ગયા ન જલ;
અફસોસ હયે કે ઝાડ હો ઔર ઉસપે હો ન ફુલ,
અયેસા ચમન હો સબ્ઝભી તો ઉસપે ખાક ધુલ;
અફસોસ હયે કે દોલતો હસ્મત હયે બેશુમાર,
ફરઝંદ જો નહી હયે તો કબ દીલકો હયે કરાર;

અફસોસ હયે હીરાસ હયે ઔર નીસપે રન્જો ગમ,
ફરઝંદકે ના હોનેસે ઘુંટતા હયે મેરા દન
ગમસે શાહકા બેહોશ હોના, ઝોકાકા શક હોના, દો પરીયાં
નમુદ હોકે ગાના.)

શાહ—મોરા સઈયાં કરે ચતુરાઇરે.

પરીયાં—નાહક ઈતનાં તુ રન્જ શાહ પાવેરે;
રંજ પાવે દુઃખ દીખાવે, નાહક ક્યા તું જલે.રે- નાહક.
પાવે પાવેરે તુ મનકી મોરાદ અપની;
નારેસે શાહીકા તોરે ઘર આવેરે—નાહક.
દેના દેનારે શાહા તુ ઉસકો રીયાસત;
નક્શે સુલેમાની જો કોઈ લાવેરે—નાહક.
(પરીયાંકા ગએબ હોના, શાહ બેહોશીસે હુશીઆર હોના.)

બએત.

બાદશાહ- ઇલાહી યે ક્યા ગએને દેખા હયે ખ્વાબ;
તુમ અયે હયેલેકારો આઓ હોકે શીતાબ.
(વઝીર, કુતવાલ, અમીર સબ દોડ આતે હે)

શાહ—તફકા હોતા હયે અયેસાબી ગુલન્દામ કહો.

વઝીર—ગુઝરા ક્યા હાદેસા હમકો શાહેઝીશાન કહો;
ક્યા કીયા ચાહતેહો બન્દોકો ફરમાન કહો—ગુઝરા
કીસ લીયે મુન્તેશર ઇતને હુવે હો અયે શાહા;
કોનસે ગમને કીયા આપકો હયેરાન કહો—ગુઝરા.

હાએ અફસોસ શાહા કયું નહી દેતેહો જવાબ;
બંધ કયું આંખે કીયે કયું હો પરેશાન કહો—ગુઝરા.

(વઝીરકે આગે શાહાકા વસીયત કરના.)

રાહ—ખુદાયા શુક્ર અયે પરવર મીલી લયેલી.

બાદશાહા—અયે અહલેકારો અબ તુમસે હુવી રૂખ્સત હમારી હયે;
હુવી હયે ઝીન્દગી પુરી, બસ અબ મરનેકી બારી હયે-અયે.
મગર યેહ યાદ રખ્ખો લાવે જો નકશે સુલયમાની;
મેરા તખ્ત ઉસ્કો દેના તુમ, રીયાસત ઉસ્કી સારી હયે-અયે
મહેર અંગેઝ મેરી દુખ્તરકીભી ઉસ્સે કરો શાદી;
મેરેતો નસ્લકે ગુલઝારમે ગુલરૂ વોહ પ્યારી હયે-અયે

(આના બાદશાહ પાસ મેહેરઅંગેઝકા)

ખુદા દે સબ્ર મેરે મરનેકા તુજકો મેરી બેટી;
તેરે વાલેદકીતો અસ્પે અજલપર અબ સવારી હયે-અયે.

(શાહાકા મરના, મેહેરઅંગેઝકા ગમ કરના)

રાહ—હાયે અનઘેરી ગાર.

મેહેરઅંગેઝ—દારી પીતા મોહે માર,
નેનન નાહીં બંધ કરોજી ઉજડા સગરા દયાર—દારી.
બેવારેસ યે હો ગઈ દુખીઆ વાલીદ નાહી સીધારેરે;
જીનેપે હમરે ધુલ પરેરે જો તુમ નહો સરદાર—દારી.
બેચએન હયે યે બેટી તેહારી ચએનસે કયેસા તુ સોયા;
ખોલ અંખીયા તોરે પઈયાં પરત હું દયાકી બાંહે ગલે દાર-દારી.

આપ મોરે કયેસી નીંદ તોહે હયે બોલત નાહી બાતભી યેક;
શેરો મએને અખીયાં સુજાઈ હો જા તુ હુશીઆર—દારી.

બાબ પહેલા—પરદા દુસરા.

રાસ્તા.

ઈસ્તેહાર.

શાહ—અરે લાલદેવ ઇસતરફ જલ્દ આ.

સીપાહી— સુનો કાન ધર કર ઢંઢોરા ઝરા;
યહાંકા શહેનશાહ જો થા મરગયા;
મગર યે વસીયત હયે ઉસ શાહકી;
જો નકશે સુલેમાની લાવે કોઈ;
મેરા તાજ ઔર તખ્ત દેના ઉસે;
કરે શાદી વોહ મેહેરઅંગેઝસે;
જો નકશે સુલેમાની લે આયેગા;
યેહ તખ્તે શહનશાહકો પાયેગા;
અયે અહલે શેહેર હયે યેહી ઇસ્તેહાર;
વસીયતથી શાહકી સુનાયા પુકાર;

(સબકા જાના આના કબ્બાદ મુફલસી હાલમે)

શાહ—ગયેરત ન આઈ તુજકો કુચ યાર બેશરમ.

કબ્બાદ—મએ કબતલક ફલક સહુ તેરે સીતમ ભલા;
ઇસ મુફલસીમે કયું રહું સાબીત કદમ ભલા;—મએ

લરકા અમીરકા હું મંએ અબ હો ગયા ફકીર;
ઇસ ગમમે કયું ન હાયે છુટે મેરા દમ ભલા—મંએ.
મોહોતાજ યક નાનકા તુને કીયા મુજેહ;
કયું કર યેહ મેરે જાનસે જાયેગા ગમ ભલા—મંએ.
થા ઝર જો મેરે પાસ તો આતેથે દોસ્ત સબ;
ઓર મુફલસીમે કીસકો હોવે મેરા ગમ ભલા—મંએ.
ગેક હબશી મેરા નોકર હયે કહેતા હયે વોહભી યું;
કયું નોકરી કરૂં મંએ બેદામો દીરમ ભલા—મંએ.

(શદાદકા આના ઓર કબ્બાદસે રજા ચાહના)

શાહ—કંગનવા મોરા કરસે સરક ગયોરે.

શદાદ—નોકર ન મોહે અપના તુમ અગે સાહેબ જાનોરે;
કબ્બાદ—હુવા બે વફા તુ કયેસા,
શદાદ—હમકો ચાહીયેજી પએસા,
કબ્બાદ—પયેસા કંહાસે લાનારે,
શદાદ—તો મંએભી હું બીગાનારે–અબ દીજીએ મુજકો રઝા,
કબ્બાદ—નહી પાસ હયે યેક કોડી,
શદાદ—કયેરી બઝારમે વોહ દોડી,
કબ્બાદ—ન હો શદાદ મુજસે બેવફા તુ મોરા કહા માનોરે—નોકર
કબ્બાદ—કહાં હોગા તેરા જાના,
શદાદ—મીલે જીસ જા પેટભર ખાના,
કબ્બાદ—હમ હએ મુફલીસ બીચારેરે,

શહ્દાદ—ફુટે નસીબ તુમારેરે,
કમ્બાદ—ભાગે સબ અપના માલો ઝર, ખુલે બખ્ત અબ કબ અપના,
શહ્દાદ—વોહતો હો ગયાજી સપના,
કમ્બાદ—ફીરભી હક્સે ઉમ્મીદ રખતે હયેં હમ દીલમે ઠાનોરે—નોકર.
કમ્બાદ— શાહ—યેહતો મજનુહી હોગા દીવાના.
તંગ મુજપે હયે કયેસા ઝમાના, અપનાભી હો રહા હયે બીગાના;
લાખોંકો દેતાથા આબદાના, અબ નહી મુજકો મીલતા હયે ખાના;
ફીરકે બન શકલ અપની બતાના. બસ બીયાબાન જાકે બસાના;
કર આબાદ મંઝે જા વયેરાના. તેરા જી ચાહે વાં તુને જાના.
(કમ્બાદ જાને ચલતા હયે ઉસકો રોકકે કહેના.)
શાહ—ગોરી ચલી સાસરે ફીરભી કબુ આના.
શહ્દાદ—યે હનઢોરા શાહકે વઝીરને ફીરવાયા,
ઇસ મુલ્કકે શાહકો મઓતને આકે દબાયા;
મરનેકે વખ્ત યે કીયા વસીયત દાના,
જીસ પાસ સુલેમાની નકશ જો તુમને પાના;
ઉસકે સરપર રખા તાજ મેરા શાહાના,
મેરી દુખ્તરકાભી શૌહર ઉસે બનાના;
વો નકશ મીલે ગર મુજકો તો શાહી પાયા,
ઇસ મુલ્કકે શાહકો મઓતને આકે દબાયા.
શાહ—રયેન બીતીરે.
કમ્બાદ—કંહા શાહીરે, ઔર કંહા તુ ગુલામ ભલા—કંહા.
નકશે સુલેમાની પાયેતો હો શાહ,

તેરે હાત વોહ કીસ તરહ આવેગા;
જંગલ બસાતા હું મએ અબતો જાકર,
કર બાદશાહી તુ અએ બેવફા—કંહાં
શાહ—લટકનસે હમ જાતે જંગપર.
શાદાદ—પુરવ પછમ ઉત્તર દખ્ખન ઢુંડુ જાકર મંએ ઈસ આન.
ઝમીન તોડું આસ્માન ફોડું પર ન છોડું નકશ કા ધ્યાન–પુરવ.
ઝાડી બાડી ફાડી ખાડી પીકે તાડી હું મસ્તાન;
યંહાંકા શાહા બનુ મંએ વા તો દેખું કબરસ્તાન–પુરવ
દેવોકો ઠોકું જીનકો પીટું સારા ઉજાડું પરસ્તાન;
વંહાભી અગર નહી પાઊંતો હું મસાનમે જા મંએ શયેતાન-પુ.
અરમન જરમન ઈંગલન રૂસી ફરેચ ચીનો તુરકીસ્તાન;
કલકત્તા મદરાસ મંએ દેખું, દેખું સારા હીન્દુસ્તાન–પુરવ.

બાબ પહેલા—પરદા તીસરા.

જંગલ.

જોગીયોકા તપ કરના,

શાહ—અપને શાહજાદે આલમકે લીયે.

સબ મીલકે—હરસે ધ્યાન લગાવો સાંઈજી હરસે ધ્યાન લગાવોરે;
લકડીસે તુમ હાડ જલાવો બાલ જલાવો જયેસે ઘાંસ;
યાદકી દાતા કરકે પવન તુમ પ્રેમ અગન સીલગાવોરે- હ.

આયા દમતો આદમ હયે ઔર દમ નહી આયા બેદમ હયે;
દમ પર નાહી રાખો ભરોસા. અપને બચનકો નીભાવોરે-૯.

(કળ્બાદકા જંગલમે આના જોગીયોંકો દેખ તાજુબ હોના)

અબીઆત.

કળ્બાદ—દુનીઆસે અબતો હો ગયા મંએ તંગ બેશુમાર.
બસ્તીમે ચએન હયે ન હયે વીરાનેમે કરાર;
દીલ ચાહતા હયે જોગી મંએ બન જાઊં અબ ઝરૂર;
ઈનકી તરાહ મંએ જગડએ દુનીઆસે હુંગા દુર;
કીસ તરહ યાદે હકમે હયે મશગુલ સબકે સબ,
ગોયા ગયે હયે દુનીઆકો બસ ભુલ સબકે સબ,
મંએભી ખોદાકે નામકા લેઊંગા અબતો જોગ,
દીલેસે ઈસ્કે ખોઊંગા દોનો જહાંકા રોગ.

(કરીબ જાકે જોગીયોંકે ગાના)

શાહ—લયેલી લયેલી પોકારૂં મંએ બનમે.

કળ્બાદ—ગુરૂ જગસે મંએ મનકો ઉઠાયા,
જોગ લેને યહાં સાંઇ આયા—ગુરૂ
ના રાખું બાબા ના રાખું મૈયાં,
ના હયે ભૈયા કોઇ મા જાયા—ગુરૂ.
દેખકે જગકો સમજ મનમે આઇ,
ખોટી હએ યે સગરી માયા—ગુરૂ.

રાહ—સંગ દીલના થસુ બતાવીસુ કભી નહીં.

સબ મીલકે—અયે કુંવારે પુત નાહીં જોગકા તુ ધ્યાન રખ;
છાંડ યે ગુમાન મનમે પીઆરી અપની જાન રખ,
જોગમે હયે દુઃખ બહોત સહેગા કએસે પુત તુ;
યે બાતમે બે સબ્ર હોતો હોગા પીઆરે ભુત તુ.
દીન હયે તોરે ખાને પીને કે તુ બસ્તીમે ગુઝાર;
કાચી ઉમ્ર હયે તેહારી જા અભી તુ અયે શકર.

બનજારા.

કબખાદ—તંગ જીનેસે મંએ આયા, તબ દુની માસે દીલકો ઉઠાયા હે.
મંએ અમીરકા હું ફરઝંદ, દૌલતમે સદાથા ખુરસનજી,
સબ દોસ્તોમે વોહ ઉડાયા—તબ.
કોઇ દાદ ન દેવે મેરી, અયેસી મોહોતાજી હયે ગેરીજી,
કયા સખ્ત હયે મુજપે સમાયા—તબ.
યાતો જોગી ગુરૂ મુજેહ કરદો યા ઝરસે દામન ભરદો;
મંએ અપના હાલ સુનાયા—તબ.

રાહ—લયેલી લયેલી પોકારૂ મએ બનમે.

સબમીલકે—કાહે મનકો તુ અપને દુખાવે,
દુનીઆ હરકી દયાસે તુ પાવે;
પુછત હંયે પર તોંહે યે ગમખાર,
નેકીસે હો યા બદીસે હો ઝરદાર;
રાઝીહો જીસ્પે હમકો સુનાવે—દુનીઆ.

કબ્બાદ—નેકીસે કયેસી મીલતી હયે દૌલત,
ઔર બદીસે મીલે કયેસી હશમત;
મોહે પહેલે ગુરૂ વોહ સુનાવે—દુનીઆ.
રાહ—ગુરૂ સાચ સીવા રામ દુજા કો નહીરે.
સબ્બમીલકે—હોવે નેકીસે તો રાઝી તોપે ભગવાનરે;
તોહેકો વો અઝમાવે બહોત—હોવે.
અવલ નેકીપે આવે હયે સંકટ;
ઉસ દુખમે નહી હટે પીછે ઈનસાનરે—તોહેકો.
ઔર બદીસે મીલે જલદી દૌલત;
પર વો પીછે હોગા દોઝખી શયેતાનરે—તોહેકો.

અબીઆત.

કબ્બાદ—રાહે નેકી પર શીદાહુ નેક રાહ દીખલાઈએ,
બાદ રંજકે ગંજ કયેસા મીલતા હયે ફરમાઈએ;
સબ્ર મંએ કરતા રહુંગા આફતોમે અયે ગુરૂ,
પર બનુંગા કરકે નેકી દો જહાંમે સુરખરૂ.

રાહ—કાહેકો મુરત મુખકો રાજ.

સબ્બમીલકે—દયા કરે ભગવાન, તોહેપર દયા કરે ભગવાન—ટેક.
નેકીકા અફસુ દેત હએ તોહે, પડ તુ ઉસે હરઆન તોહે.
નેકીસે માતા હોવેગી પરસન, બનેગા તુ ઝીશાન—તોહે.
ઔર બદીકાઝી લે યે અફસું. કર જો લગે આસાન—તોહે.
કમકીયા દેવી હો ઈસ્સે પરસન, જગા સકેગા મસાન—તો.

બાબ પહેલા—પરદા ચોથા.

રાસ્તા.

કબ્બાદ— રાહ—સમજ મન સમજીને લાગ સુધરવા.

ખુદાયા કરૂ કયાં મંએ તેરી બડાઇ, રાહ નેકીકી મુજકો બતાઇ—ખુ.
કુદરતકા તેરે યેહ સારા તમાશા દેતા અજાએબ દીખાઇ;
દોનો જહાંમે તેરાહી જલ્વા જીસ્સે હયે સબ રોશનાઇ—ખુદાયા.
હુરે મલાએક જીન દેવ આદમ તેરે હયે ફરમા રવાઇ;
રઝ્ઝાક કુલકા તુ મવલા હયે બરહક, તુજકો હયે ઝેબા ખુદાઇ—ખુ
ચાહે જીસે બાદશાહી તુ બખ્શે બખ્શે કીસીકો ગદાઇ;
ઝીલ્લત કીસીકો દે કે તુ સાહેબ, ઇઝત કીસીકી બડાઇ—ખુદાયા.
હુકુમ તેરા હર શયેપર રવાં હયે, કરતે હયે કુલ જબહ સાઇ;
જો તુ કરે હયે સઝાવાર તુજકો, બુરાઈ કરે યા ભલાઈ—ખુદાયા.
નફસે બદકા હરીફ હું યારબ, ચર્ખકી હયે કજ અદાઇ;
આજે હકીકતપે ખાક નશીંકી, હરગીઝ નહોગી રસાઇ—ખુદાયા.

બાબ પહેલા—પરદા પાંચવા.

બાગ.

મુસ્દદસ.

૧ માલી—આતા હયે બાગમે કોઈ ચોર બદ ગોહર,
મેવે ચુરા લે જાતા હયે વો રોઝ એખતર;

સોચો તો સહી ઉસ્કે ગીરફ્તારીકા હુનર,
હાત આયે હર તરાહસે વોહ ચોર નામવર;
(દુસરા માલી શદ્દાદકો દેખકર બોલતા હયે)
૨ માલી—આતા હયે સામનેસે કોઈ બેખતર ચલા,
શાયદ હો, યે વહી હુવા જીસ્કા ઝીકર ભલા.

બયેત.

૩ માલી—છુપ જાઓ જલ્દતો ગોશેમે જલદીસે અયે હરીફ,
દેખોતો આકે કરતા હયે કયા કાર વોહ કસીફ.
(શદ્દાદકા બાગમે દાખલ હોના)

રાહ—ગયેરત ન આઇ તુજકો કુચ યાર બેશરમ.

શદ્દાદ—લાના ઝરૂર હયે મુજે વો નકશ ખુબતર;
જીસ્કે લીએ પરેશાં મંએ ફીરતા હું દરબદર—ટેક.
ઢુંડું કંહા વો નકશે સુલેમાનીકો મંએ અબ;
દેતા નહી હયે કોઇભી ઉસ્કી મુજેહ ખબર—લાના.
તાલાશમે મંએ ઉસ્કે ન કોતાહી અબ કરૂ,
ઝહમત હઝાર ખીચુંગા લાઊંગા ઢુંડકર—લાના.
કયા ખુશનુમાં હયે બાગ નેહાયત યે દીલ કુશા;
મેવે લગે હયે જાબજા કયા ખુશ અદા મગર—લાના.
ખાઊં સમર યેક તોડકર ઇસ બાગમે હરીફ;
તા આસરા હો મુજકો મીટે ભુખકા ઝરર—લાના.
(માલીયોંકા બાહેર નીકલ કર શદ્દાદકો પકડના.)

રાહુ—દર ચાલે હાલે દીલમા નાંખીલે।.

સબમાલી—ચલો આવો આવો હોકોજી, યે ચોર મીલા હયે હાતમે.
૧–માલી—બહોત દીનોસેં આયા હયે,
૨–માલી—મેવે ચુરાકે ખાયા હયે,
૩–માલી—મુજકોભી તો સતાયા હયે. યે ચોર મીલા હયે હાતમે
૧–માલી—હા પીટો પીટો ખુબ ઇસકો,
૨–માલી—જીતા ન છોડો તુમ ઇસકો,
૩–માલી—હોંસે તમાચે ગુડગી લાત.
૧–માલી—ઇસકે સીવાયે કરો ન બાત.
૨–માલી—પાવે સઝા તબ યે બદઝાત. યે ચોર મીલા હયે હાતમે.
શાદાદ—અરે હયે હયે કયા યે કીયા મઅને તુમારા કહો કયા લીયા મઅને
૧–માલી—ચુપ ચુપ નાંપાક મત કર બાત,
૨–માલી—દેખતે હો કયા મારો લાત.
૩–માલી—મરજાવે તા યે કમઝાત, યે ચોર મીલા હયે હાતમે.
૧–માલી—ઝીન્દા ન તુજકો છોડેંગે.
૨–માલી—હડી ફુસલી તોડેંગે,
૩–માલી—હાત પાંઉ મરોડેંગે,
૧–માલી—સરકો તેરે ફોડેંગે,
૨–માલી—લાખો સીતમકર છોડેંગે. યે ચોર મીલા હયે હાતમે
શાદાદ—અબ બસ બસ યારો જાનેદો, આરામ ઝરાતો પાનેદો
૧–માલી—છોડો મત ઇસકો ઝીન્હાર,
૨–માલી—મારો લાતે ઓર દો ચાર.
૩–માલી—હરીફ અબ કયા હયે તકરાર, યે ચોર મીલા હયે હાતમે.

બાબ પહેલા—પરદા છઠા.

રાસ્તા.

(કબ્બાદ યુગીકો લીયે આતા હયે.

ઝબાની.

કબ્બાદ—માલુમ હુવા તુ યુગી હયે, તુજેહ કોઇ જંગલમે તન્હા છોડ ચલા ગયા, અગર મંએ વહા ન આતા તો તુ મારે ભુક ઔર પ્યાસકે મરજતી. ન રો ન રો. મેરા યક શદ્દાદ નામ હબસી ગુલામ હયે, ઉસ્સે મંએ તુજેહ મીલા દુંગા ઔર શાદી કરદુંગા.

(દુરસે શદ્દાદ રોતા હુવા આતા હયે)

રાહ—ભાગો જલ્દ ભાગો સારે ભાગોજી મએદાનમે.

શદ્દાદ—મારે અયેરી માર મુજકો હો ગયા મંએ નીમદમ;
હાયે કબ્બાદ છોડ તુમે મંએ ફીરતા હું યે ગમ—મારે.

કબ્બાદ—તેરા અયે શદ્દાદ કયેસા હો ગયા હયે હાલરે;
સરકો કીસીને જુદાયાંસે કર દીયા હયે લાલરે—મારે.
ઈસ્સે તેરી શાદી હોગી દેખતા હયે તુ જીસે;
લાયા જંગલસે ઉઠાકે મંઓને તેરે વાસ્તે—મારે.

શદ્દાદ—શાદી ઇસ્સે મંએ કરૂં તો લાઉં કાંસે ખાનેકો;
મએતો હું મોહતાજ સાહેબ પાનીકો ઔર દાનકો—મારે.

રાહ—તુજ બીન સઇયાં નીકસ જાયા જાયેરે.

કબ્બાદ—નાહક કાહે તુ મનકો દુખાવેરે,
કર યેક પરસન નેકી બદીકો,
મન્તર હમતો સીખકર આયેરે—નાહક.

રાહુ—યા લંગરવા અતર સુગરવા.

રાદાદ—કરના ઈનાયત હોમેસે યેક મન્તર મોહેકો પીયારેરે;
તા બને તવંગર તેરા નૌકર તબ ન કોઇ મોહે મારેરે—ક

કબબાદ—નેકીકા ખ્વાહાં યા તુ બદીપર હોતાહયે આમાદારે;
મંએતો હમેશા નેકીકા હરદમ નૌશ કરૂગા બાદારે—કર.

રાદાદ—નેકી બદીસે મુજકો ગરઝ કયા જલદી તવંગર કીજીયોરે;
જીસ્સેકે પએસા જલદી મીલે વોહી મન્તર મોહેકો દીજીયોરે-ક

અર્બીઆત.

કબબાદ—જલદી જો ચાહતા હયે તો હોગા બદીસે કામ;
લેકીન કરેગા નેકી તો હોવેગા નેક નામ;

રાદાદ—નામ રોશન કરનેસે કુચબી મુજેહ હાસીલ નહી;
હયે પસન મુજકો બદી નેકીપે બીલકુલ દીલ નહી.

કબબાદ—જબ તો લે યે અફ્સુ બદીકા,
નીકલેગા ઈસ્સે અરમાન જીકા;
ઇસ્કે પડતે હી હોવેગા બદકાર,
જીતને શયેતાન હંએ ઉન સબકા સરદાર;
જાકે તુ બસ બસાના મસાન અબ,
કામ આયેગે શયેતાન તેરે સબ;
યે જો ગુંગી હયે દુખીયા તેરે સાથ;
દીલસે માનેગી હરયેક તેરા બાત.

બાબ પહેલા—પરદા સાતવા.

બાગ.

(મહેરઅંગેઝ બેકરાર હો ગાના)

શાહુ—આગે તો હમસે ઈસ કદર દાન કયું અલગ અલગ.
મહેરઅંગેઝ—ગુલશનમે ગુલશીગુફતા હયે લેકીન કહા હયે કદરદાં;
બુલબુલ ન ઈસ ચમનમે હએ ન બાગબાં હયે કદરદાં;
ચમકે હયે ગોહર હુસ્નકા લેકીન નહી હયે જોહરી;
આલમમે ઝીનત કયા ઉસે જીસકા નીહા હયે કદરદાં;
ગુલ હંએ ખીલે ચમનહરા છાઇ ઘટા ચલતી હવા;
હયે ફુલબહાર અફઝા ચમન પર બેનશાં હયે કદરદાં;
જોબનતો આયા જોશપર કર ગયે વસીયત યેહ પીદર,
નકશે સુલેમાની જો લાયે વોહ જવાં હયે કદરદાં;
ધડકી હયે આતશ ઇશ્કકી લેકીન બુજાવે કોન ઉસે,
યારબ તુ જલ્દ ભેજદે મેરા જહાં હયે કદરદાં.

(પરીયોંકા બાગમે ઝાહેર હોના. મહેરઅંગેઝકો ખાબમે કોબાદકો દીખાના, ઔર ઉસ્કી તારીફમે ગાના)

ચંદરાવલી.

પરીયાં—મત દરદો ગમ ખા અયે મહેર પ્યારી,
તેરાતો યેહ કદરદાં હયે ખડા;
હુસ્નકે તેરે બાગકા અયે ગુલ,
કર તુ નઝર બાગબાં હયે ખડા;

ઔહર હયે તુ તો યે જોહરી હયે,
તુ શમઅ પરવાના હયે ખડા;
નકશે સુલેમાનીકાભી માલેક,
હોગા યેહી દીલસેતાં હયે ખડા;
નામ હયે કમ્બાદ ઉસ્કા જંગલમે,
બંદગીમે બેશુમા હયે ખડા;
ઉસ્કો બોલાકે તુ કર ઈસસે શાદી,
ઈબાદતમે જો યેહ જવાં હયે ખડા;
બુલવા વઝીર ઓર કુતવાલકો તુ.
કર હાલ યે સબ બયાં હયે ખડા.

(પરીયોંકા ગાયેબ હોના, ઔર મહેરકા ખાબસે બેદાર હોના ઓર ગભરાકે ગાના)

રાહ—આજરે પાઈ ઉસીકી નશાની.

મહેરઅંગેઝ—અંખીયાં સૈંયાંને મોરી લે જાઇ આજ,
અરે કોઈ આવો કીત હયે સગરે,
મંએને પીતમ મોરા પાઇ આજ—અખીયાં

તાલ તીતાલા જલ્દ.

મહેર—કોઇ આવો જલ્દ કયા મઓ દેખારી,
અરે દોડો સભી જલ્દ આવો અભી,
નહી દેખા કમુ જો વોહ પાયારી—-કોઈ.
ખાબ યે આયા અજબ,

યે કયા હુવા ગઝબ દીલ ગભરા રહા હયે મોરા.
રાહત ગુમ ગઇ સજધજ નઇ,
શાન નઇ રંગ નઆ ચાલ નઇ,
યે કયા ખાબ મુજ આયારી—કોઇ.
(વઝીર કુતવાલ ઔર સબ નોકર આતે હયે)
રાહુ—અરે દેશ છાંડ ચલે પરદેસી.
સબમીલકે—તુમને શાહઝાદી કયું શોર મચાયા,
ગભરા રહેહો કીસ લીત્રે કયું હમ સબકો જગાયા.
રાહુ—લબસે લબ અયે લાલરૂ હમકુ મીલાને દીજીએ.
મહેર—ખાબમે દેખા હયે હમને આજ અપને યારકો,
અબ્રમે પાયા હયે ગોયા માહે પુર અનવારકો;
ભુલ જાયે તાબકો માહતાબ છુટ જાયે ગુરૂર,
ગર ઝરાભી દેખે ઉસ ખુરશીદકે રૂખ્સારકો;
ઢુંડકર જંગલસે લે આના ઉસે જલદીસે આજ;
કરના વારીસ તખ્તકા મેરે ગુલે ગુલઝારકો,
હયે સુલેમાનીભી નકશ ઉસ સરવે હી ખુબાંકે પાસ;
નામ જીસકા હયે કુબાદ લાઓ ઉસ સરદારકો;
બંદગી કરતા હયે જંગલમે વો બયેઠા બાદશાહ;
ખુલ્દસે આયે હયે હુરે મુજરયે સરકારકો.
રાહુ—કયું રે ખડા હિન્દુસ્ત ની.
સબ મીલકે—જાકે શાહાજાદી લે આવે જીસ જગા ઉસ્કો પાવે;
નકશે સુલેમાની હો પાસ જીસ્કે તખ્તપે ઉસ્કો બીઠાવે.

બાબ દુસરા—પરદા પહેલા.

રાસ્તા.

રાહ—જાતા હું કયેદ ખાનેમે.

શદ્દાદ—જાતા હું મંએ મસાનમે જાદુકે વાસ્તે,
જપતા હુ નામ માહે ગુરૂકા ઈસ વાસ્તે;
શયેતાન ભુત દેખો પલીત ઔર દેવીકો,
મંએ અપને તાબે કરતા હું દેખો ઈનસબીકો;
મેહનત કરૂં તો કયું ન યે રાહત મુનેહદ મીલે,
મન્તરકે જપને વાસ્તે દેખો તો હમ ચલે.

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

મસાન.

(શદ્દાદ ઔર જુગીકા આના)

રાહ—હમારી મદરીયાં કયેસે જાઉં

શદ્દાદ—હમરી મદદકો ભેજદે દેવી મમદા બીરકી દોહાઈ;
બાવન જોગી ચોસટ જટકી—હમરી.
તાકે મંએ અપની પાઉં મોરાદ;
દીલ હો મેરા ખુરરમો શાદ,
જલદીરે મુજકો કર આબાદ,
તેરી કરતા હું મંએ યાદ—હમરી.
લુનાચમારી જલદી આ,

નરસુ અપના મુહ દીખલા;
માહ પુરકે મન્તરકા,
જાને કયેસા સાંચપના—હમરી.

(દેવીકા આના, શદ્દાદ બેહોશ હો ગીરના, પુગીકા ગભરાના)

અબીઆત

કમ્મકીયાદેવી—તુ જપતાથા દીલસે મેરે નામકો,
અબ ન કરતો કરદું તેરે કામ;
હુવા દીલસે મેરે તુ કામયાબ,
તુ ગાફીલ હુવા કયું અબ ખાના ખરાબ,
હુવા આપ બેખુદ મુઝે ક્યાં ભુલા,
મ'એ જાતી હું નાકામ અબ્બુ તુ રહા;
તુ જલદી ફિદા ઈસ બદ અન્જામકો,
તો કરદું દુરસ્ત ઈસકે મ'એ કામકો,

(શદ્દાદ હુશીઆર હોકે ગાના)

રાહ—અયે શાહેજીન પ્યારે હરલક.

શદ્દાદ—માતા મેરી કર તુ મુજપે દયા
હુઇ બેઅદબી તેરી ખીદમતમે';
રન્જે અલમ કર દુર મેરે સબ,
હું મ'એ નેહાયત આફતમે'
તેરા ચેરા કયે દીનસે હયે,
અય મેરી માતા મુસીબતમે,

નકશે સુલેમાની પાંઉ;
માતા નકશે સુલેમાની પાંઉ;
નકશે સુલેમાની પાંઉ,
શાહ ઇસ દેસકા હો જાઊં;
શાહ ઇસદેસકા હો જાઊ,
ગુલામ કબ્બાદકો અપના બનાઊં;
રહું ન મંએ મુસીબતમે—રન્જોઅલમ.

અબીઆત.

દેવી—તેરી યે અર્ઝ અયે શદ્દાદ કબ મંઝુર હોતી હયે,
ફકત નામે સુલેમાંસે બદી સબ દુર હોતી હયે,
ઔર ઉસ્કા નકશ હો જીસ જા બદી આતી નહી ઉસજા,
તુ કયેસા બેસમજ હયેવાં, બદીસે તુજકો મતલબ કયા;
નહી નકશે સુલેમાની ગુરૂસેભી મેરે પાવે,
હમતો હયે મહોતાજ ઉસ્કે તુતો કયા પાવે.

શાહ—અરી જોગન હો દર્દકી મુબતેલા.

શદ્દાદ—માતા મેરી કર તુ મુજપર દયા,
અતા નકશ કર ના બહાના બતા;
નહી નકશ દેતી હયે મુજકો અગર,
તો હું ઝીંન્દગીસે મએ અપની ખંફા.

શાહ—મામુર હું શોખીસે શરારસે.

દેવી—હનમનકી કસમ હયે કસમ મમદા બીરકી;
તીસ પર કસમ હયે માહા ગુરૂ મેરે પીરકી—ટેક.

વો નકશ નેકીકા હમે બદી મેરા નામ હયે;
વો નકશકી તલબમેતો નેકીકા કામ હયે—હનમનકી.
ગર લાવે મેરે સામને કોઇ વો નકશે પાક.
હો જાઉં ઉસ્કો દેખતેહી મ'એ તો જલકે ખાક—હનમનકી
લેકીન ભલાઇ કરતી હું મએ યેક તેરે સાથ;
ઇસ્માલ જોગીસે મ'એ કહુંગી યે તેરી બાત—હનમનકી.
તુજકો કહેગા આવેગા જો ઉસ્કે ધ્યાનમે;
શહઝાદ તુ ઝુરૂર કલ આના મસાનમે—હનમનકી.
મ'ગલકી શબકો હોતી હયે ઉસ્કી વહાં સભા;
મ'એ જાતી હું તુ ઉસ્સેહી પાવેગા મુદદઆ—હનમનકી.

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

દીવાનખાના.

(મહેરઅ'ગેઝ, બેકરાર હો ગાના)

શાહ—કીસીકા દર્દ દીલ ઝાલીમ કોઇ બેદર્દ કયા જાને.

મહેર—ન ગભરા અયે દીલે મુઝતર તેરા ગમ્ખાર આતા હયે;
તુ જીસ ગુલકા હયે બુલબુલ વોહ ગુલે ગુલઝાર આતા હયે
બના હયે ચાહમે જીસ્કે ઝલે ખાસા તુ દીવાના;
વોહ યુસુફ તુજકો દીખાલાનેકો અબ દીદાર આતા હયે;
ન મરનેપર હો આમાદા તહામુલ કર મરીઝે ઈશ્ક;

મસીઆ તેરા દીખલાને તુજેહ દીદાર આતા હયે;
મસીઆ તેરા આકર તુજકો જાં બખ્શે તો બેહેતર હયે;
નહીતો કોઇ દમમે ગમ લીએ તલવાર આતા હયે.

(વઝીરો, કુતવાલ કબ્બાદકો બાઇઝત લેઆના)

રાહ—હુટી કયેદથી તુતીઇ જાદુ.

વઝીર—તેરે કહેકે મુજબ હમને પાયા હયે યે ઇનશાં;
હયે સારે ઈસમેહી વોહ નીશાન—તેરે.
બંદગી કરતા બયેઠાથા જંગલમે યેહી ઝીશાન.
અબ ઇસકે હકમે કયા ફરમાન;
નકશે સુલેમાની તો નહી યે રખતા હયે અજ્જાન.
હયે સારે ઇસ્સે હમ હયેરાન,
સોંપે રીયાસત ઈસકેતો શાહાકા તુટેગા ફરમાન,
નહી આગે બહડતા કુચ ધીઆન;
નકશે સુલેમાની લાવે ગર કોઈ દુસરા ઈનસાન,
હો શાહી ઉસકે તંઈ શાયાન.

રાહ—આવત મોહેરી.

મહેર—મએને દેખીરી મેરો જાન પરાન;
મંએ ઇસપર કુરબાન યેહી મારો પીઆરા પીઆરા,
નકશકા હયેગા મોરા વાલી, બાગે શાહીકાભી માલી,
આફત મોરી તાલી, શાદમાન કીની મોહેકો,
હુઈ હયે ખુશાલી વારીરી વારીરી મોરા જાન પરાન—મંએ.

વોહી રાહ.

યેહી મોરા હયે રાજન હું મંએ હસ્પે શીદા,
વારૂં મેરા જીઆ યેહી મોરા રાજન.
સપનેમે મઅને દેખાથા ઈસ્કો,
સુંદર મુખડો દીઆ મોરા મન હર લીઆ--યેહી.
નકશે સુલેમાનીકાભી યે માલેક,
ગમું ઈસ કરકે મોરા પીઆ--યેહી.

અબીઆત.

વઝીર—શાહઝાદી જયસા તુ કહેતી હયે વયેસા હોવે કબ,
નકશ પહેલે દેખ લેગે ફરક શાદી દેગે જબ;
તેરાભી હરગીઝ ન હરસે હમ મીલાને દેગે હાત,
તેરે વાલીદકા ભલા કયેસી કરે રદ પીઆરાં બાત.

રાહ--સુનો સુનોરે જનાબ બાત સુનલો.

મહેર—માનો માનો કરો ઝીદ ન માનો;
યે પીઆંરા મોરા નકશ લાવે બેશક શાદી પાવે--માનો
હુરેકા સાયાથા ઇસપર શાદી યે પાવે પાવે;
ગર ન યે અભી નકશ લાયા આખર યે લાવે લાવે--માનો.
દુસરા કોઈ લાયેતો દો ઉસ્કો તુમ શાદી શાદી;
દેસ નીકાલ જયે યહાંસે હોવે હમ રાદી રાદી-માનો.

રાહ---શરમીંદા કમર હયે તેરા તસવીર કે આગે.

ફરબાદ—શીદવીતો હયે તાબએ ફરમાન તુમારા;

પર હમે ગલત અમે જાન મેરી ધાઆન તુમારા;
જો નકશકો પાવે ઉસે શાહી હો મુબારક;—શીદવી.
વો વસ્લકા લુટેગા ગુલીસ્તાન તુમારા—શીદવીતો.
વો પાસ મેરે નકશે સુલેમાની નહી હયે;
અયે પીઆરી નહી મીલતા હયે આસન તુમારા—શીદવી.
રાહ—ઓ દીલજાની સોંવં મતવાલારે.

મહેર—અરે મોરે પીઆરે તુ કાહે ગભરાવે;
નકશે સુલેમાકા વારેસ તુઈ હયે;
હીસ્સે મે તોરે વો આવેરે—અરે.
તોરે બીના જાની જીયરા મોરા.
ચએન ન ગેક પલ પાવેરે—અરે.
જાને કે નામસે જાન હમારી,
અયે જાન ચલી જાયેરે—અરે

રાહ—તુજબીન સંઈયાં નીકસ.

કમ્બાદ—જાની મોહેકો જાને દે મોહેકો હયે જાનારે;
નકશ પહેલે લાઉ શીર શાહી પાઉં,
પહેલે કીસ્મત આઝમાનારે—જાની.
ઔર કોઇ જો લાવ શાહી શીર ઓ પાવે,
હમ હોગે બેઠેકાનારે—જાની.

રાહ— હો કયાં ગયો શાહઝાદા જાની પીઆરો.

મહેર—લાલ ચીંતા નાહી કછુ કરના,

હું મએ કુરબાન—લાલ.
નકશે સુલેમાંકા વારેસ તુઇ હયે;
દીલમે કછુ નહી દરના—લાલ.

બાબ દુસરા–પરદા ચૌથા.

કબરસ્તાન.

રાહ—અરે બેસવા તુને યે ક્યા કીયા.

રાદાદ—મયાલુ મહાબીર આલી જનાબ,
હમારી તુ ઉમ્મીદ બરલા શીતાબ,
તેરા ચેરા હયે તુજસે ઉમ્મીદવાર,
દીખા દરસન આપના અયે આલી વીકાર;
અયે ઇસ્માલ જોગી ગુરૂ માહારાજ,
દયા કર મદદકો મેરે આના આજ.
(ઇસ્માલ જોગી અપને દેરેમેસે બાહેર આતા હયે)

રાહ—રાજા હું મએ કોમકા.

ઇસ્માલજોગી—જોગીઓકા હું ગુરૂ ઔર જટીઓકા સરદાર
બીરોકા માહાબીર હું ઔર ખબીસોંકા સરદાર;
ઇસ્માલજોગી નામ હયે પર કયેસી હયે મેરી શાન
ભુત પલીત હયે સારે મેરે ઝેરે ફરમાન;
મંગલકી શબ્કો હમારા જગતા હયે મસાન;
ઝીન્દા હોતે હયે યહાં મરે હુવે ઇનસાન;
લુનાચમારી કમકીયા દેવી દેવી ભવાની આવ,

નાચકે ગાકે તુમ મેરે અબ દીલકો રેજાવ;
ખોરાક અપને ખાનેકા લાના તુમને સાથ;
કોઇ ચુવા કોઇ બીલ્લી કોઇ મુરદોંકે પા હાત;
(કુચ્ર ફુટકે લુનાચમારી આતી હયે)
રાહ—સાડતીન પઇસે મછલી.

લુનાચમારી—યાદ કરતેહી તેરે મએતો હાઝર હુવી;
મએતો હાઝર હુવી મએ તો હાઝર હુવી—યાદ.
તુ ગુરૂ હયે સબકા બેશક અયે મેરે સરદાર.
લુનાચમારી તેરી બેશક હયેગી તાબેદાર—યાદ.
રાહ—મેરે લંગર મીઆ.

કમકીયાદેવી—નહી હુઇ યેક ઘડી નહી હુઈ યેક ઘડી;
ચેરી તેરે ખીદમતમે ખડી—નહી.
ચુવે બીલ્લી તાઝે તાઝે મએને પકાઇ આજ;
ખાકે તુમને ખુશ હો દીલસે મેરે ગુરૂ માહારાજ—નહી.
ઈસ્માલ જોગી માહગુરૂ તુ ભુત હએ તેરે ગુલામ,
યેક પલમે જો તુ ચાહેસો કરતા હયે વોહ કામ—નહી.
(ગુરૂકે પીછેસે ગુંગી યેક ચુવા ચુરાકે ખાતી હયે, ઓર
ફેરકો કએ હોતી હયે, શદ્દાદ ઉસ્કો મારકે પુછતા હએ)

ઝબાની.

શદ્દાદ—અરે ક્યા હુવા શયેતાનઝાદી, બોલતો સહી,
ક્યા તુભી ચોવે બીલ્લી ખાઈ ! (ગુંગી ચુવા દીખલાતી હયે.)

શદ્દાદ—લાહોલવલા કુવતાઇલ્લા બીલ્લા હીલઆલી ઇલ અઝીમ.
(સબ શયેતાનોકા નીકલ આના શદ્દાદકો ઝમીનપર દબાકે ગાના)

શાહુ—રખ બાર સર ઉપર લટકનસે.

સબશયેતાન—પડા કીસ લીયે લાહોલ—કીયા હમપે કહુ સીતમ;
હાશ્રા હમપે અલમ, નહી તુને કમ. હયે બડા ઝુલમ,
કહે ગર ગુરૂ માહારાજ કરે સર તેરા કલમ;
બાવે જુનકે તુજે હમ બહમ કરે કુચ ન કરમ—પડા.

અબીઆત.

શદ્દાદ—ગુરૂ માઅફ કરના યે મેરી ખતા,
ખબર થી ન તુજકો મગો અનજાન થા;
મેરે હાલ પર કીજીએ અબ કરમ.
નહી અપને બંદેપર કરના સીતમ;

ઈસ્માલજોગી—માઅફ અબતો કી મએને તેરી ખતા,
મગર મારા જાયેગા ફીર સું કહા;
ચલ આ બગેર તુ ખાના ખા મેરે સાત,
કહી કમકીયાને મુજેહ તેરી બાત;

શદ્દાદ—ઇલાહી યે કયેસા હયે હમપર સીતમ,
યે ચાહે બીલ્લી કયેસે ખાવેગે હમ;

ઈસ્માલજોગી—યે ક્યા સોચતા હયે તુ અબ ખાના ખા,
જો મતલબ તેરા હયે વોહ બર લાઉગા;

કમકીયા—યે જંગલી હમે કયા જાને ખાના હયે યેહ,
નહી ઇનકો નીઆમત ખીલાના હયે યેહ;
ઈસ્માલજોગી—નહી ખાના હયે તુજકો મત આ અઝીજ,
નહી તુજકો યે ખાનેકી હયે તમીઝ;
શદ્દાદ—ખુદા અયેસે ખાનોસે રખ મુજકો દુર,
યે બીલ્લી ચુહે તુમી ખાવો હુઝુર.
ઈસ્માલજોગી-સુનઅયે ઇનસાન મતલબકો તેરે લાતાહું અબ મંગેબર
રીયાસ્ત પાનેકી તદબીર બતલાતા હું તુ મત ડર;
નહી નકશે સુલેમાની તુ હમસે પાવેગા ઝીન્હાર,
મગર યેક દુસરા લે નકશ દેતા હું તુજેહ અયે યાર;
તુ ઉસકો પાસ અપને રખ્કે જો કુચ મુદ્દઆ ચાહે,
તો દેવી કુમકીયા ફોરન મદદકો તેરી વાં આવે;
તીલસ્માત ઇસકા દીખલાદે અભી દરબારમે જાકે
મે હયે નકશે સુલયમાંની યેહી કહે દેના દીખલાકે,
કરામત દેખકર ફીર તખ્તપર બીઠલાંયેગે તુજકો,
ઉડા કર અયેશો આશરત યાદ કરના ફીર સદા મુજકો.

બાબ દુસરા—પરદા ચૌથા.

.રાસ્તા.

(સીપાઇકા શહેરમે ઇસ્તેહાર દેના, વંહા સબ કોમ જમા હોના.)

રાહ—અલેફસે તુ યાદ કર.

સીપાઈ—હયે રંગ અરે રંગ અયે મીસ્કીન બીચારો;

શાહ તખ્તપર બયેઠા હયે લો ખયેરાત સીધારો—હયે.
દામન ભરેગા ઝરસે તુમારા વો અયે યારો;
બેશક સુખી હો જાઓગે તુમ આજ દુઃખીઆરો—હયે.
શાહ કોબાદ આલીજનાબ નામ હયે ઉનકા;
દુસ્મન જો કોઇ ઉસ્કા હો સર ઉસ્કા ઉતારો—હયે.
હયે ઉસ્કા નીઘાહબાન ખુદાવન્દે દો આલમ,
શાદી તુજેહ શાહા હો મુબારક યે પુકારો—હયે.

બાબ દુસરા—પરદા પાંચવા.

મહલ.

(મહલકી અગાસી ઉપર કબ્બાદ ઔર મહેરઅંગેઝ
બયેઠે હુવે દીખાઇ દેતે હંએ.)

શાહ—તુજપે બદરૂલ બદ્ર અયે પ્યારી સદા બલહાર હયે.
મહેર—શકલપર અપને મુજે કુરબાન હોને દીજીએ;
પુરા દીલકા મુદદઆ અયે જાન હોને દીજીએ.—ટેક.
આપકે બીન તંગથી સદ શુક્રકે પાયા તુમહી;
મેરી મુશકીલ અબ તોભી આસાન હોને દીજીએ—શકલ.
આપકા તો ઇસ્કથા મુજકો પર ઉલ્કતકુ મેરે;
અપને દીલકે ઘરમે અબ મહેમાન હોને દીજીએ—શકલ.
હીઝરમે મરમરકે જીતેથે અયે સનમ;
અબ મોહીયા વસ્લકા સામાન હોને દીજીએ—શકલ.

કબ્બાદ—ચીરકે દીલ તુજકો અએ પીઆરી સમાના ચાહીયે;
દીલતો ક્યા હયે અપની આંખોપે બીઠાના ચાહીયે—શકલ.
હયે કસમ મહેતાબકી તુ હયે સરાપા નુરે મહેર;
લોહે દીલપર તેરે નકશેકો ખુદાના ચાહીયે—શકલ.

(દરબાનકા દાખેલ હોકે અરઝ કરના)

બયેત.

દરબાન—અર્ઝ ફીસહમ ગુલામકી હયે,
બાગકે દરપે કસરત આમકી હયે;
હુકમ હોતો મંએ દરકુ ખોલું શીતાબ,
લેને ખયેરાત સબ હયે આયે જનાબ.

કબ્બાદ ઓરમહેર— શાહ—ભાગો જલ્દ ભાગો સારે ભાગોજી.
આઓ મીસ્કીન આઓ મુસાફર આઓ ગરીબદાનકો;
ઝરતો ક્યા હયે નામ ખુદા પર દેદે અપને જાનકો;

૧ ફકીર—રેનેવાલા દહેલીકા આયા હીન્દુસ્તાનમે,
વહાં લડાઇ હો ચુકી બચકે ભાગા જાનસે—રેનેવાલા.

(કબ્બાદકા પૈસા દેના વોહ લેકે ફીર કહેના)

રખ સલામત યારબ હોગયા હયે મેરા કામ ;
હીંદ તલગ મંએ લે જાઊંગા અયે શાહ તેરાનામ—રે.

૨ મોગલ—ખયેર બીદેહ મરાએ શાહ મનમ ઇરાની અમ ગરીબ;
દુકાને શરબત કર્દે ખુદ ઝામદો રફતો શરીબ—ખયેર.

(કબ્બાદકા પેસે દેના, ઔર ફીર મોગલકા કહેના)

તા બમહશર બાદ કાયમ રહમે યઝદાં બરતો બાદ;
ખયેરાત ખુદ અકતુ કદૈ દીલમમરા હયે મશાદ—ખયેર.
૩ **બનીઆ**—જાતનો હું વાણીઓ મરી ગયા છે દીકરો;
મારી અલી નાસી ગઈ છે ને રહી ગયો હું એકલો—જાતનો.
(કુબ્બાદકા પેસે દેના ઓર ફીર બનીઆકા કહેના)
હવે અલી બીજી કરીસ સજ્જડ મલી છે રકમ;
ઇશ્વર તને રાખે સુખી રાખી મારી તે શરમ—જાતનો.
૪ **મરેઠા**—મી ગરીબ બ્રામન રાજા ધન તુમી માલાં દીયા;
લેકુર બાલે ભુખે માઝે તેનચા આશીરવાદ ગીઆ—મી ગરીબ
(કુબ્બાદકા પેસે દેના. બાદ મરેઠાકા કહેનાં)
કાએ સાંગુ રામ રામ અથ્વા ઝાલા માઝા કામ;
છત્રપતી સાંગીલ તુલા સઘલે રાજ હીન્દુસ્તાન—મી ગરીબ.
(સબ જાતે હયે, કુબ્બાદ ઓર મહેરઅંગેઝ ગાતે હંએ.)
રાહ—સમજ મન દમકી દમકા મેલા.
કુબ્બાદ ઓર મહેર—કીયા હયે કરમ તુને અપના ખુદાયા;
ગુલા બુલ બુલકો યેક જા મીલાયા કીયા.
નેકીકી ગુલસનમે ધુમ ખુશીકી હરયકમે હયે સમાયા;
હંયે બંદે હમ તેરે તુ મગલા હમરા સદા રખ હમપે સાયા—કીયાં

બાબ દુસરા—પરદા છઠા.

રાસ્તા.

(શદાદ ગુંગીકો લીએ દાખીલ હોતા હયે.)
રાહ—સદકે કયું ન હમ જાયેરે તોપે મજનુરે હરદમ.
શદાદ—રાજા મંયે બન જાઊંગી તોહે રાની બનાઊં;

ઇસ્માલ જોગીકે મદદસે તખ્ત યંહાકી પાઊંરો--તોહે.
કાલી મેરી કવા પરી જાન તુજેહ મંએ મીઠાઇ ખીલાઉંરી--તોહે.
મંએ માહરાજા તુ માહરાની કયું ન મઝેહ અબ ઉડાઉંરી--તોહે.

બાબ દુસરા--પરદા સાતવા.

મહલ ઔર બારાદરી.

(ચોબદારકા આના ઔર ગાના)

રાહ--અલીફસે તુ યાદ કર.

ચોબદાર.--શાહ કુબ્બાદ આતે હયે તાઝીમ કીજીએ;
મુજરેકો સર જુકાઇયે તસલીમ કીજીએ.--ટેક.
યે શાહા નેકબખ્ત હયે આદીલ બદરીયા દીલ;
કયું કરેન દસ્ત બસ્તા હો તસલીમ કીજીએ--શાહ.

(શાહાકા તખ્તપર બએઠના ઔર રામીશગરકા ગાના)

રાહ--ગોકલીએ લઇ ચાલો અરે દેવરાજ.

રામીશગર--હોવે મુબારક રાજ અરે માહારાજ તોહે;
લાલોકા તાજ ઔર હીરોંકા તખ્ત, કયું ન દેઝેબે સાજ--અરે.
હમ બે કસોંકીહાત તેહારે હકને રખે હયે લાજ--અરે માહારાજ

(કુતવાલ અપને સાત શદ્દાદ ઔર ગુંગીકો લીએ દાખેલ હોતા હયે)

અબીઆત.

કુતવાલ--રખો અયે અહલેકારો મેરી બાતપર ખીયાલ.
દીલપરતો સબકે હોવેગા રન્જો અલમ કમાલ;

મરહુમ શાહકી હમતો વસીઅતકો માનેંગે,
વો નકશ જીસકે પાસ હો શાહા ઉસકો જાનેંગે;
હબશી યે તખ્ત શાહીકી રખતા હયે દીલમે આસ ;
કહેતા હયે હયે નકશે સુલેમાની મેરે પાસ.

રાહ—પા લાગુ કર જોરી શામ મુજસે.

મહેર—ઇસ્કુ યંહાસે નીકાલો લે જાકે અભી માર દાલો,
જુઠા દાવા કરતા હયે મુઝી હયે નકશ તો આઝમાલો;
વરન કરો કતલ ઈસ્કુ ઇસીદમ સરસે બલાકો યે તાલો-લેનેક.
(સબ શદ્દાદકો પકડતે હયે, શદ્દાદ દેવીકો યાદ કરતા
હયે ઓર સબકો અંધા બનાતા હયે).

રાહ—તુજ બીન જીઆ નીકસ જીઆ જાયેરે.

શદ્દાદ—ઓ મેરી દેવી જાતા હું મંયે મારારે;
તેરી કરામતસે સબ અંધે હોવે માને દરબાર મોહે સારારે-ટે.
(યેક આવાઝ હોના સબ લોગ દરબારી અંધ
હોતે હયે ઔર કુતવાલ ગાતા હયે)

રાહ—ન મંયે તુજકો યે બેવફા જાનતીથી

કુતવાલ—ખતા મઆફ કીજે યે સાહેબ હમારી;
નહી હમકો પએછાન કુચથી તુમારી—ટેક.
તુમારે હયે નૌકર હમ લીજીએ શાહી;
કરેંગે કબ્બાદકી સબ મીલકે ખ્વારી—ખતા.
તખ્તપે બયેઠો તાજભી પહેનો;
મગર આંખે રોશન કીજે હમારી—ખતા.

બયેત.

શાદાદ—દીખલા કરીશમાં અપના અયે દેવી ઝીશહુર,
આંખે કરદે રોશન ઇનકે તુ ઝુરૂર.

(સબકા ગાના)

રાહ—રહે સીણ સીલાએ રૂહ.

સબ—નીચે તખ્ત કે ઉતર ઉતર. તેરે બાયેસ હુવા હયે યે ઝરર;
તુજસે હમથે સારે બે ખબર, કીયા ફરેબ તુને મુઝી ખર-ટેક.
તુ હયે મહેર બેશક બદખીસાલ, તુજે કરના ચાહીયે હલાલ;
હરકે હસ્કમેથી પાયેમાલ, ચાલ કાહાબાકી હયે બદ ગોહર—ની.

શાદાદ-મેરા વીરસા છીન બેહયા બયેઠા તખ્તપે તુ પુર જફા;
નહી તુજકા આઇ શર્મ ઝરા, મારૂ તેઘ યા તુજેહ તબર—ની.

સબ—મહેર કહેતે હંએ તુજેહ યે હમ, બના તું યે શાહાકા સનમ;
વર ન આવેગી તુ રન્જે ગમ, ઔર હોગી તુ શહર બદર—ની.

રાગ—જીઝોટી.

રાહ—સભામે દોસ્તો ઇન્દરકી આમદ આમદ હયે.

મહેર—હો તુમતો કયા વલે મુજસે અગર જહાં ફીર જાએ;
પર અયેસે પીઆરેસે અબ દીલ મેરા કંહા ફીર જાયે;
ફીરૂં મંએ ઈસ્સે તો હો બખ્ત મેરા બરગસ્તા;
ફીરે કયા બખ્ત ખુદાવન્દ દો જંહા ફીર જાયે;
કસમ હયે ઈસકી કે ઇસ્સે ન હુંગી રૂગરદા;
અગરચે મુજસે ઝમી ઔર આસમાં ફીર જાયે;

ફીરે ન ગુલતો હો બુલબુલકો કાહેકા ફીર ગમ;
અગરચે બાગ ફીરે યાકે બાગબાં ફીર જાયે.

રાહ—ગોરી ચલી સાસરે ફીરભી કભુ આના.

કમ્બાદ—સાથ મેરે ઉઠાવે રન્જ તુ કયું માહપારા;
રહે યંહા આરામસે જીકો નકર દુખીઆરા—ટેક.
મેરા નસીબ ફુટા હયે સુનલે મેરી જાની;
કરના બરબાદ મેરે સાથ તેરી ઝીન્દગાની—સાથ
મએતો જંગલ ભટક હોવે તુજેહ હયેરાની;
વહા કહાસે મીલેગા વખ્તપે દાના પાની—સાથ
મુજે રૂખસત કર તુ ખુશીસે અયે દીલઆરા;
રહે યંહા આરામસે જીકો નકર દુખીઆરા—સાથ.

રાહ—એજી મોહે તુમને લાએ સૈયાં.

મહેર—હજી મંએ ન માનુ તુમરી બતીઆં,
તુમરે દુખસે ફટત હયે છતીયાં,
કટે ન તુમ બીન રતીયાં રતીયાં,
હજી મંએ ન માનુ તુમરી બતીયાં;
પ્રીતમ પ્યારે કરો મોહે સાથી,
રહે દુ:ખ સુખમે યેક થઇયાં,
રહેંગે બાહમ હમ તુમ મીલકે;
પડું મંએ તુમરે પૈયાં પૈયાં—હજી.

શાહ—તુ આજા નઝર તાલબે દીદાર હું તેરા.
કબ્બાદ—હયે મહેર શ્રીદા તુજપેતો હરઆન મેરી જાન;
એઝાર નહી તુજસે હું યે માન મેરી જાન–ટેક.
મહેર— એઝાર નહી હયે તો મુજેહ સાથ અપને રખ;
મર જાઊંગી જુઝ તેરે યે તુ જાન મેરી જાન–હયે.
કબ્બાદ—કયું સહેતી હયે જંગલકી તુ અયે પ્યારી યે ઇઝા;
કરને નહી ચહાતા તુજેહ હયેરાન મેરી જાન–હયે.
મહેર— જુઝ તેરેતો જન્નતભી હયે દોઝખસે અબ બદતર;
તુ હયે તો જહાનભી ગુલીસ્તાન મેરી જાન–હયે.
કબ્બાદ—ગર મરઝી યુંહી હયે તો ચલો અયે પીઆરી;
ભટકેગે હમ અફસોસ બીયાબાન મેરી જાન–હયે.
શાહ—આપકોતો અયે મીઆં મંએ જાનતી નહીં જરા.
શાદાદ—જલદી ઈસ ફરેબીકો યંહાસે તુમ નીકાલદો;
યંહાસે તુમ નીકાલદો સરસે બલા યે તાલદો–ટેક.
પોશાક શાહીભી લો છીન જલ્દ ઈન દોનોસે;
શહેર બદર કરકે તુમ યહાંસે હકાલ દો—જલદી.

અબીઆત.

કબ્બાદ—અફસોસ આહ મુઝી વો મલુઉન બેહયા,
ઝીન્હાર પાસ અપને નસાહેબકા કુચ કીયા,
બેગુમાં હીર્સે હવસને તુજેહ મારા ઝાલીમ,
મરતબેસે મુજેહ યેક બાર ઉતારા ઝાલીમ;

ઝરકી બાયેસ તુ મુજેહ શહર બદર કરતા હયે,
મીલ ગઇ શાહી તો ફીર ઝેરો ઝબર કરતા હયે;
ખયેર ક્યા કામ ભલા તેરી રીયાસતસે મુજેહ,
મતલબ અબતો નહી હરગીઝ તેરી દૌલતસે મુજેહ;
પર યે કહેતા હું મગર કીજીએ અદલો ઇનસાફ,
ઓર સદા અપની રઈયતપે તુ રખના અલતાબ;
તુ અગર અદલ કરેગા તુજેહ બખ્શેગા ખુદા,
વર્ ન તુ પાયેગા દીન હશરકે દોઝખમે સઝા;
અબ તો ઇસ શેહેરસે લેતાં હું મંએ જંગલકી રાહ,
મુજેહ ઈસ હીર્સે જમાનેસે બચા યે અલ્લાહ;
દરો દીવારપે હસરતસે નઝર કરતે હંયે,
રૂખસ્તે અહલે વતન હમતો સફર કરતે હંયે.

બાબ તીસરા—પરદા પહેલા.

કબરસ્તાન.

રાહ— ગરહમને દીલ સનમકો દીયા ફીર.

શાદાદ—ઇસ્માલ જોગીકી ઇનાયત સદા રહે,
કયુંકર ન બખ્ત મેરા હરએકસે સીવા રહે;
મંએ હું બદીપે નેકીપે મેહેરો કબ્બાદ હંએ,
મુજકો હમેશા અયેશ ઉનોપે જફા રહે;
કહેતે હંએ બદકા હોગા કયામતમે હાલ બદ,

દેખા હએ હમ કીસને અબીતો મઝા રહે;
ગર હમને બેહસ્ત મીલેગી મુજેહ નહી,
દુનીઆમે મંએ બનાલું તો અરમાન ક્યા રહે;
અયે દેવી કમકીયા મેરી આના મદદકો તુ,
દુનમનકી તા મુજપે હમેશા અતા રહે.

રાહ—કલસે બેકલ હયે યાર કયા તુજે આઝર હયે.

કમકીયા દેવી—અયે બની આદમ કીયા હયે યાદ તુને મુજેહ;
કોનસી મુશકીલને ગેરી હયે ભલા આકર તુજેહ—ટેક
ક્યા તેરા મતલબ હયે મુજસે અબ બયાં તુ કર શીતાબ;
તેરી યે ઉમ્મીદ અયે શદ્દાદ હોગી કામી આબ=અયે

અબીઆત.

શદ્દાદ—અયે મેરી માતા યે તુજસે અર્ઝ કરતા હયે ગુલામ,
પાવેંગે જન્નત કીયામતમે જો હયેંગે નેકનામ;
પર મંએનેતો પહેલહીસે બદોમે લીખવાયા હયે નામ.
ઇસ લીએ જન્નતતો મુજપે હો ગઇ બીલકુલ હરામ;
ઇસ વાસ્તે તુ યેક જન્નત જલ્દ અબ તૈયાર કર,
જીસમે મંએ જાકે રહું મતલબે દીલ આવે બર.

અબીઆત.

કમકીયાદેવી—તેરા યે અરમાન શદ્દાદ પુરા હોવેગા,
પર કયે ઇનસાનકી જાન તુ ઇસ્મે ખોવેગા;
ગુલશને જન્નત બનાવેંગે હમારે ભુતપર,

રોજ ખુન આદમકા યેક પીલવાના તુ મગર;
પાકદામન ઔરતકી તુ કરકે કંહીસે તલાશ.
દરપે જન્નતકે રખ હાઝર તાકે કુચ ના હોવે કાશ;
ખુન જબ ઉસ નાઝનીકા ભુતોંકુ પીલવાએગા.
તો તેરે ખાતર સદા જન્નતકા દર ખુલજાએગા ;
પેશતર અન્દર તુ ઉસકે જાના નકબી ઝીન્હાર.
વર ન લુકમા ભુતોંકા તુ હો જાયેગા બેશક ખ્વાર.

રાહ—મોહે પનીઆ પીલા પનહારીરે

રાદાદ—અરી હું મંએ બહોત હયેરાનરી,
નાઝની અયેસી લાઉં કંહાસે—હું મંએ.
રોજ ખુન યેક આદમકાતો આસાનીસે દઉંગા મંએ;
પર પાક દામન ઔરતકીતો કયેસી હો પએછાનરી—હું મંએ.
(ગુંગી ઈશારેસે મહેરઅંગઝેકી યાદ દીલાતી હએ)

રાહ—મંએતો બહીથી ગબરૂ જવાં

રાદાદ—બેશક અયેસી હયે વોહ નેકનામ,
મહેરઅંગઝેસે હો મેરા કામ—ટેક.
જાતા હું મંએ જુસ્તજુમે ઉસકે.
જહાં હોવેગી એ દીલારામ—બેશક.
ભુતોંકો ખુન પીલાઉંગા ઉસકા,
ન હોગી જો વોહ મુજસે રામ—બેશક.

———

બાબ તીસરા—પરદા દુસરા.

જંગલ.

(મહેર ઔર કબ્બાદ પરેશાં હાલતમે આતે હુએ)

રાહ—મેરા પ્યારા કંહા યારો ગયા અલ્લાહી અલ્લાહ.

કબ્બાદ—હયે મેરે બાગે ઉલફતકે ગુલેતર કયું તુ મુરજાવે;
તુજેહ દેખ ઇસતરાહ હએરાન જીના મુજકો નહી ભાવે-હે
ઝરા તુ સબ્રકર દીલબર ન ઈતની બેકરારી કર;
મંએ સદકે દીલસે હું તુજપર ભલા ફીર કયું તુ ગભરાયે-હયે
કહાથા મએંને તુજકો યું કે મત તુ સાથ મેરે ચલ;
ન માની બાત મેરી તબ જીઆના તેરા કલપાવે હયે

રાહ—આજ અયે મોરે પ્યારે.

મહેર—બાત અયેસી ન સઇયાં મુખસે કહો,
નાહી દુખ તુમ સહો—ટેક.
તુમરી બલાસે મંએ મર ગઇ તો,
પર તુમ અયે સાજન નીત ખુશ રહો—બાત.
પએરોપે તુમરી મેરી જાન જાવે,
કયા ઇસ્સે બહેતર હયે જી કહો—બાત.

લાવણી.

રાહ—જીતેજી યે હાલ મુવેપર કામ ન આવેગે

કબ્બાદ—દેખો દેખો મોરે જાની હરનકે તુમ રફતાર,

દીજે રઝાતો જાકે જલદી કરતા હું શીકાર;
દીન રોઝકે ભુંકે હંએ હમ ખાકે ઉસે હો સવેર,
દીજે રઝા અબ જલદી નહીતો ભાગેગા એ શીર;
રાહ—એ બુરયારે કાહે ખોવત હયે તુ જાન.

મહેર—નાહી સૈયાંરે વાંકો માર મોરા માન;
છોડ મોહેકો તન્હા નહી જા, નાહક નહો હયેરાન—નાહી.

(કમ્બાદકા શેરકો મારને જાના, ઉસ્કે બાદ ગએબી અવાજ હોના)

ગયેબી—ભાગોરે ભાગો શેર આયા ભાગો.

(શેર આતા હએ મહેરઅંગેઝ ઉસકા દેખ ગભરાકે ભાગ જાતી હયે)

બાબ તીસરા—પરદા તીસરા.

જંગલ.

(મહેર અંગેઝકા આના ઔર ગાના)

રાહ—ખોલ તુ આંખે મજનુ.

મહેર—વાલી મદદ કર મેરી, સરપે મઓતકી હુવી મેરે ફેરી,
કીસકો સુનાવું દુખ દુખીઆ, મોહે આસ ફકત અબ હયે તોરી;
બન બન ભટકત હું મંએ પએરમે મેરે પડ ગયે હયે છાલે,
તોભી યે ચર્ખ સીતમગરરે નીત નઇ નઇ બલા મોપે ડારે;
અપને પીયાકે કારન સંનસાર છાંડકે નીકસી મંએ ઘરસે,
તીસપરભી વોહ બીછડારે, જીયા મોરા વાકે બીના તરસે;
કીતજાકે ઉસે ઢુંડું નહી વાકે બીન ચએન અબ આવત હયે,
ઇત ઉત દેખત હુંરે નાહી મોરા કનૈયા પાવત હંઉરે.

(શહ્દાદકા દાખીલ હોના ઔર ગાના)

રાહ--મામુર હું શોખીસે શરારતસે ભરી હું.

શાદાદ—શાહાઝાદી અબસ રન્જો અલમ તુને ઉઠાઇ;
અબ કએદે મુસીબતસે મંએ દેતા હું રહાઈ--ટેક.
મીસ્કીન કબ્બાદથા તુ હુવી ઉસ્કી ખરીદાર;
હાતોસે શહેનશાહી તુને અપની ગમાઈ—શાહઝાદી.
અભી નહી કુચ બીગડા હએ તુ સાથ મેરે ચલ;
હયે તખ્ત તેરા શાહી તેરી તેરી દોહાઈ—શાહાઝાદી.

રાહ—મેરા પ્યારા કંહા યારો ગયા અલ્લાહી અલ્લાહ હયે.

મહેર—મુજેહ ક્યા કામ શાહીસે હયે વએરાના વતન મેરા;
મરૂગીતો ગુબારે રાહ હોવેગા કફન મેરા—મુજેહ.
ફ્કીરે ઈસ્ક હંઉ મંએ સલતનતપે તેરે કબ થુકું;
નહી મહોતાજ મંએ ઝરકી મીલે ગર સીમ તનમેરા-મુજેહ.
હું રાહે ઈસ્કમે સાબીત કદમતો હુંગી મંએ શાદા;
અભી તુ ઇન્તેહાં કરના હએ યે ચર્ખે કોહન મેરા—મુજેહ.
ખુદાકે વાસ્તે તુ કાલી સુરત દુરકર અપની;
મીલાદુંગી વગર ન ખાકમે નાઝુક બદન અપના—મુજેહ.

રાહ—તોહે દાલું અઝાબમે શામો સહર.

શાદાદ—હાત તોહે પડેગા સદા મલના,
નહી સાથ મોહે ગર હો ચલના;
આગ અકાસસે બરસા હું મંએ,
તોહે પડેગા ઉસ્મે જલના;

બાંહમે મોરે દે તોરે બઈયાં,
છોડ વેહ જંગલકા તલમલના.
રાહ—બદ નસીબ હાએ મોરા સૈયાં કાં હોગા.

મહેર—ઓ પલીદ રાખ તોરા પરેતો ગરવા,
ખંજર ખાઉં જીસે જાઉં છુપા ઝરા તુને નાહી નાહીરે;
અરે ઓ સુઝી નઝર બદ ઝાલીમ હયે તુ,
દીલમે રખ તુ ખઓફે ખુદા ખઓફે ખુદા ખઓફે ખુદા-ઓ.

કબ્બાદ—મેરા સાજન હએ ઓર મંએ ઉસ્પે કુરબાન,
નાહીં છાડું વાકુ ગરચે જાવે મોરી જાન—ઓ પલીદ.
રાહ—અરી બેસવાં તુને યે ક્યા કીયા,

શદાદ—અરી બે સમજ તુતો નાદાન હયે,
ભલાઈકા અપને નહી ધીઆન હયે;
વોહ મુફલીસ હયે જીસ્પે તુ કુરબાન હયે,
હરયેક શાહાસે મેરી બડી શાન હયે;
મેરે સાથ ચલનેમે ગર આન હયે,
તો કબ્ઝેમે મેરે તેરી જાન હયે.
રાહ—અબ તોરી બાંકી ચીતવન.

મહેર—ચલ તુ ઓ મુજી અરે હાંરે,
હટ દુર તન છુના નાહી મોરા—કાહે મોરે બૈયાં પકડે;
કાલી કાલી સુરત ભુતકી મુરત,
દુર હો મુજી કાહે મોહે જકડે—અરે હાંરે.
(શદાદકા મહેરકો મારને ચાહના ઔર કબ્બાદકા આના)

અબીઆત.

કબ્બાદ—અરે છોડ ઇબલીસ તુ ઇસકા હાત,

તુ કયું ઝુલ્મ કરતા હયે ઓ બદસીફાત,

યેક અંગુશ્તસેભી ગર ઇસકો છીયા,

તો જાન અયે મુઝી જીસે ગયા,

કરૂં તેરા ખંજરસે સીના ફીગાર,

વગર ના તુ લે રાહ અયે નાપીકાર.

અબીઆત.

શદ્દાદ—યેહ મારને આયા હયે મુજેહ મુજી બે હયા,

જાનતા નહી કે માહબીરકા હયે મેરે પે સાયા;

કરતા હું મુદ્દઇ તુજેહ અયેસા મંએ બેહોશ,

બાદ લે જાને મહેરકે ફીર તુજેહ આવેગી હોશ;

(કબ્બાદકા ગશ ખાકે ગીરના ઓર શદ્દાદકા મહેરઅંગેઝકો કહેના)

અરી ચલ ઉઠ તુ અયે મક્કાર બે મીસાલ,

વગર ન ઈસ તરાહ તેરાભી બેશક હોગા બુરા હાલ;

(શદ્દાદકા મહેરકો પકડકે ખેંચના ઔર મહેર કબ્બાદકો લપેટકર ગાના)

રાહ—કયું રે ખડા હીન્દુસ્તાની.

મહેર—માર મોહેકો નાપાકરે આસ જીનેકી નાહી—ટેક.

સાજન મોરા મોહેસે છોગા જીનેપે હો મેરે ખાકરે—આસ.

પીતમ મદદકો ઉઠીએ વગરના લેજાએ યે બે બાકરે—આસ.

(શદ્દાદકા મહેરઅંગેઝકો લેજાના, કબ્બાદકા ઉઠકે ગાના)

રાહ—ધરસે ગઇ મોરી પ્યારી.

કુબ્બાદ—શદ્દાદ નકર બેમાની અફ્સોસ મહેર દીલજાની.

શેઅર.

મુજેહ છોડ બીસમીલે નીમજાં કંહા દીલકો પહેલુસે લેગયા.
યે સીતમ યે જોરો જફા વો ગમ સહું કબ તલક અયે મેરે ખુદા,
યા સનમસે મુજકો તુ દે મીલા યા નહીતો કબ્રસે દે સુલા,
યે "ઝરીફ" મુજકો નસીબસે યેહી બાર બાર ગીલા રહા,
તુને બાત મેરી ના માની—અફ્સોસ મહેર દીલજાની,

(કુબ્બાદકા ચલે જાના)

બાબ તીસરા—પરદા ચોથા.

-કયેદખાના.

(યેક કયેદીકા ગાના.)

રાહ—અગર યુંહી દીલકો સતાતી રહેગી.

કયેદી—અયે ઝાલીમ શહેનશાહ યે કયેસી જફા હયે;
જરાભી નહી તુજકો ખઓફે ખુદા હયે—ટેક.
તુ ઇનસાનોકા મુદ્દઈ ઓર હયે દુશમન;
યે ભુતોંકા કયું તુ બના આશના હયે—અયે.
તુ નીત યેક ઈનસાંકા કરતા હયે ખુન;
સીતમગર નહી રહમ તુજકો જરા હયે—અયે.

(શદ્દાદકા મેહેરકો લીએ હુવે દાખીલ હોના)

અબીઆત

શાદાદ—અયે ગુંગી મંએને ઇસકો ગીરફ્તાર કર લીયા,
ઇસકી નીગેહેબાનીકા ઝીમ્માં તુજકો દીયા;
(દેવકા આના ઓર કહેના)
દેવ—હુવા વખ્ત સદકેકા અયે બે ખબર,
હમારા તુ દે ભખ્સ હમે ઝુદતર;

મીસરા

શાદાદ—બારામે મીનીટ હયે પાંચ કમ,
ખુન ઈસ આદમકા ભુતોંકો પીલાતે હયે હમ;
ચલ અયે ગુંગી ઘંટા હીલા,
(ગુંગી ઘટા હીલાતી હયે, દેવ કયેદીકો ઉઠા
લે જાતા હયે, બાદ મહેરઅંગેઝકા ગાના)
રાહ—ઇસ આતસે ઉલ્ફતને હએ ક્યા આગ લગાદી.
મહેર—મુહ કયેસા ખુદાકો તુ દીખાયેગા એ ઝાલીમ,
બેશક તુ ઝહાનમમેહી જાએગા એ ઝાલીમ;
કયું બેકસો બેબસકા સીતમગર તુ બના હયે,
કયા ઈસ્કી સઝા તુ નહી પાવેગા એ ઝાલીમ ;
જબ રૂબરૂ માહશર્મે ખુદા તુજકો બુલાવે,
તબ કોનસા મુહ લેકે વંહા જાયેગા એ ઝાલીમ;

અબીઆત.

શાદાદ—દુનીઆમે અયેશો અશરત મુજકો હુવી હુસુલ,

દેખા હયે હશ્ર કીસને જો મંએ હુંગા દીલ મલુલ;
તુજકોભી કહેતા હું તાબે હો મેરે નાદાં,
પર ન ગુઝારૂંગા મંએ જફા તુજપે બદગુમા.

રાહ—છોડદે દરકી બાત.

મહેર—મત કર અયેસી બાત એ ઝાલીમ મતકર અયેસી બાત,
ખઓફ ખુદાકા રખ તુ દીલમે હશ્રસે દર બદઝાત;
જીસકો દીલ મંએ અપના દીઇ હું ઉસ્પે હું બલહાર,
જલદી પોંચુ પાસ મંએ ઉનકે મુજકો શીતાબીમાર.

રાહ—અરી જોગન યે દર્દકી મુબતીલા.

શદાદ—ઓ હટેલી નહી મુજસે સુખ પાએગી,
તુ ભુતોંકા સદકા હો જાયેગી;
મંએ બાહેરસે આતા હઉ ગુંગી તુ જબતક,
ઇઝ્ઝતસે રખ વર ન મર જાએગી.

(શદાદકા જાના, મહેરકા ગમ કરના ઔર ગુંગીકા સમજાના)

રાહ—તુજકોભી કુચ સજા અરીમકાર કીજીએ.

મહેર—દુનીઆમે જીંદગીકા રહા અબ મઝા નહી,
જીતેથે જીસકે વાસ્તે વોહ દીલરૂબા નહી—ટેક.
જીતી રહી મંએ લે ગઇ તુજકો અજલને યાર,
કયું આપકે એવઝ મુજેહ આઇ કઝાનહી—દુનીઆમે
આરામસે તુ સોગયા શીકમે ઝમીનમે,
પર હમપે કમ યેહ ચર્ખકી હોતી જફા નહી—દુનીઆમે.

સે મઐમેની તેરે પાસ અબ આતી હું અયે સનમ,
તુ ચલ બસા મંએ કાટું ક્યું અપના ગલા નહી—દુનીઆમે

બાબ તીસરા—પરદા પાંચવા.

જંગલ.

રાહ—ગમસે મેરે બદમસે દમ.

કબ્બાદ—અફસોસ તેરા ગુલબદન હોગા વંહાપે હાલ કયા,
વોહ મુજી બેહયા તુઝે દેતા હોગા મલાલ કયા—ટેક.
જબ તુથી સાથ મેરે જાન જંગલ થા મીસ્લે ગુલીસ્તાં;
આતે હંયે ખારસે નઝર ગુલચ વ ગુલ નવનીહાલ કયા—અફસોસ.
તુને અયે મેરી દીલરૂબા મેરે સબબ સહી જફા;
ઈસ્કા એવઝ તુજેહ નહી દેગા ઓ જુલ જલાલ કયા—અફસોસ.
બેઝાર જીનેસે મંએ થા પર તુજકો દેખકે કહેતાથા;
અયેસી હમે પાસ દીલરૂબા તુ કર ન ઇન્તેકાર કયા—અફસોસ.

(ફરેસ્તકા નમુદ હોના ઔર નકશકા દેના.)

અબીઆત.

ફરેશતા—સબ્ર આદમ ન ગભરા અપની જાન,
ખુદા આજ તુજપે હુવા મહેરબાન;
યે નકશે સુલેમાની લે અયે બશર,
જો ફરમાઉં તુજકો તુ વોહ કામ કર;

મહેર પર સીતમ કરતા હયે બદનસીબાત,
વંદા જાકે ઉસ્કો છુડા નેક ઝાત;
જહાનમમે શદ્દાદ કલ જાએગા,
તુજે તખ્ત ઉસ્કા મીલ જાએગા;
ખુદા તેરા હાફિઝ શીતાબીસે જા'
સદા તેરે હકમે હએ યેહી દોઆ.

બાબ તીસરા—પરદા છઠા.

કયેદખાના.

શાહ—ઇસ આતસે ઉલ્ફતને કયા આગ લગાદી.

મહેર—યારબ નહી દુનીઆમે કોઇ યાર હમારા;
હો તેરા સીવા કોન મદદગાર હમારા—ટેક.
હમ એકસો બેખરકા ખુદાવંદે જંહા હયે;
જુઝ તેરે નહી કોઇ હયે ગમખાર હમારા—યારબ.
અબ મેરે સનમસે મુજેહ જલદીસે મીલાદે;
હયે હીઝરમે જીનાભી બેકાર હમારા—યારબ.
રખ ઉસ્કો તરો તાઝા હમેશા તુ ખુદાયા;
પઝ મુરદા ન હોવે ગુલે ગુલઝાર હમારા—યારબ.
(શદ્દાદકા આના ઔર મહેરકો સમજાના)

શાહ—ચત જા જલદીરે સીપાહી મોરા.

મહેર—મઔતકા સમા આયારે, કાહે કરં અબવે;

એજા હો ગઈરે, વેથી સાથ જીસ્કે પ્યારીને;
જાવેગી જાન મોરીરે,—કાહે કરૂં અબવે.

રાંહ—તફ્રકા હોતા હયે અએેસાભી ગુલન્દામ.

શાદ્દાદ—માનલે મહેર મેરા તુજકો હયે ફરામન કંહી,
કરકે ઝીદ ખોવેગી તુ જાન અયે નાદાન કંહી;
આ બગલગીર હો જલદીસે મુજેહ જાને જંહા,
કુસ્તા યે દીલકા મેરે પુરા હો અરમાન કંહી;
ગર કબુલેગી તો મુજકો મીલેગી શાહી,
ન તો પચતાએગી નાદાન તુ હર આન કહી;

રાહ—એક ચતર નાર કરકે સીંગાર.

મહેર—દેખ ખબરદાર મત હો બદકાર,
હાત આંગપે ન દાર, હમી તુ જીસે માર,
એહી બાર બારકી અર્ઝ તોહેસે—દેખ.
કુચ ખઓફ ખુદા કર ઓ બે હયા,
નહી હો તુ બદ સુન ઓ બદ ગોહર,
મત ઝુલમ તુ કર કી અર્ઝ તોહેસે—દેખ.

અબીઆત.

શાદ્દાદ—તુ યું નહી માનેગી અયે બે હયા,
બેહેતર હયે કે હું ભુતાંકો સદકા તેરા;

મંએ જાકે ઓ મુરદેકો કોટરીસે બાહાર કરતા હું,
મહેરઅંગેઝ તુ ઈસ્મે કએદ હોગી યેહી ઈઝહાર કરતાહું
(શદાદકા કટેરેમેસે મુરદેકો બાહેર કરને જાના ઇતનેમે ગુંગીને
ઘંટા હીલાના; દેવ ઇબ્લીસકા નમુદ હોના ઓર શદાદકા
ખુન પીના, બાદ ઉસકે કબ્બાદકા આના)

અબીઆત.

કબ્બાદ—અયે આરકાને શાહી કરો તુમ હીરાસ,
યેહ નકશે સુલેમાની હયે મેરે પાસ;
મંએ ચાહુંતો સબકો જલા દંઉ મગર,
વગર ના ગુજારૂ કુચ-ઔર હી કહર;
તીલસ્માત તુમ ઈસ્કા દેખો ઝરા,
કે દીવાર હોતી હયે કયેસી ફ્‌ના.
(કબ્બાદને નકશકી બરકતસે તીલેસ્માતકો નાબુદ કરના
ઔરબગીચાતપ્ર નઝર આના, ઓર સબકા ગાના)

શાહ—મંએતો આખરીઆંસે મારૂં કટારીયાંરે
સબ—શાહા હમને નહીથે તોહે જાનેરે,
મઆફ ખતા કરો ગાફીલ થે હમ,
અબ તો તોહકો પછાનેરે—શાહા.
તખ્તપે બએઠો સરતાજ હમરે,
હાઝીર હંએ ખીદમત બજા લાને—શાહા.
(મહેર ઔર કબ્બાદકા બગલમીર હોના ઔર
દોનોકા અપની જુદાઈમે ગાના.

રાહ—ઈશ્ક આતસે ઉલફતને ક્યા આગ લગાદી.

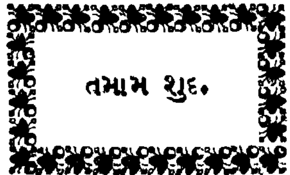
મહેર—બોલો સનમ તુમ ઈતને દીનો તક કંહા રહે,
ફુરકતમે તેરે ક્યા ક્યા સીતમ મએનેભી સહે;—
કટતાથા હાલ રાતો દીન તેરે શીરાકમે,
આંખોસે અશ્ક હર ઘડી સએલાબસે બહે;
ક્યું અયે અઝીઝો તુમસે મંએ કહેતીથી ક્યા મુદામ
લાયા યેહ કોન નકશકો દેખો ઝરા તોહે;
ઉમ્મીદ હકને પુરી હમારી તમામ કી,
અબ ના ઉઠાવે રન્જ મુસીબતકો હમ ગહે,
હએ આરઝુ અબ અયેશમે ઔકાત બસરહો,
અબતો "હરીફ" કોઈ ન હમકો ઝરા કહે.

રાહ—ખબર લેરે મસીયા તું કંહા હયે.

કબ્બાદ—અએ દીલબર મહેર હો અબ શાદ ખુરરમ,
મીટાદે દીલસે અપને રન્જો ઔર ગમ—ટેક.
સહે ફુરકતમે તેરે રન્જ લાખોં;
તસવ્વર તેરાહી રહેતાથા હરદમ—અયે.
અજાએબ નકશ હયે અયે જાનેમન દેખ;
બડી ઝહમતસે ઈસકો પાયે હયે હમ—અયે;
કરૂં તારીફ ઈસકી કીસ દહનસે;
સભી ઔર સાફમે બહેતર નહી કમ—અયે.

"હરીફ" યે ઇસ્તેજા હયે હકસે મેરી;
ન હોવે અબ જુદી મુજસે યે હમદમ—અયે.
રાહ—અદુપર તેરા રોબ જારી રહે.

સબ—નેકીકે ગુલશનમે આઇ બહાર અબ;
બદકાર સબ હો ગયે ખાર ઝાર અબ—ટેક.
નેકીકા ફુલ હુવા હયે શીગુફતા;
બુલ બુલ ચમનમે કરે હયે પુકાર અબ—નેકીકે
નેકીકા અન્જામ નેકહી હોગા;
અન્જામ બદકા તો દેખા હયે યારબ—નેકીકે.

મેહતા જમનાદાસ ભગવાનદાસની કંપનીએ પ્રગટ કરેલાં પુસ્તકો.

	રૂ. આ. પૈ.
રોયલ સ્કુલ પ્રાઇમરના મિનીંગ.	૦– ૪–૦
રોયલ રીડર નંબર ૧ લાના મિનીંગ	૦– ૬–૦
રોયલ રીડર નંબર ૨ જાના મિનીંગ	૦– ૮–૦
રોયલ રીડર નંબર ૩ જાના મિનીંગ	૦–૧૦–૦
હાવર્ડકૃત પ્રાઇમરના મિનીંગ (મોટા)	૦– ૪–૦
હાવર્ડકૃત પ્રાઇમરના મિનીંગ (નાના)	૦– ૨–૦
હાવર્ડકૃત અંગ્રેજી બીજી ચોપડીના મિનીંગ	૦– ૬–૦
ફારસી આમાદન નામાનો અંગ્રેજી તથા ગુજરાતીમાં તરજુમો	૦– ૨–૦
ગુજરાતી નાટક ગાયન સંગ્રહ	૦–૧૨–૦
ચંદ્રસેન અને ચંદ્રપ્રભા નાટક	૦– ૮–૦
હેલ સેલાણી અને વિક્રમ ચરિત્ર નાટક...	૦– ૬–૦
અન્જામે સખાવત (ઉર્દૂ બાદશાહે ખોદાદોસ્ત) ...	૦– ૫–૦
ચંદન મલ્યાગરી નાટક	૦– ૪–૦
તમાશાએ ચાંદબી	૦– ૪–૦
તોહફએ દીલકોશા (ઉર્દૂ નઇ ઇન્દરસભા)	૦– ૪–૦
સોબતે અસર અથવા મોહન દુઃખ દર્શક	૦– ૩–૦
નકશે સુલેમાનીનો ઉરદુ ખેલ	૦– ૩–૦
ધ્રુવ આખ્યાનનાં ખેલમાં ગવાતાં ગાયનો	૦– ૧–૬
રસીકાનો અતિ રમુજી ફારસ	૦– ૧–૦
નવા હરિશ્ચંદ્ર તારામતીના ગાયનો	૦– ૧–૦
તોહફએ દીલપઝીર ગાયન (નાટકના તરેહવાર બનજારા)	૦– ૦–૯

નીચલા ખેલો હમણાજ છપાઈ બાહેર પડયાછે.

અન્જામે.સખાવત.

ઉર્ફ

બાદશાહે ખોદાદોસ્ત.

(આ ખેલ ઉસ્તાદ "ઝરીફ" નો બનાવેલો છે અને ઘણો કરૂણારસ તેમજ હાસ્યકારક છે, જેની ખુબી વાંચ્યા પાછી બીલકુલ માલમ પડસે નહી.)

કીમ્મત ફક્ત પાંચ આના.

બે અથવા વધારે નકલ મંગાવસે તેની પાસે પોસ્ટની ટીકીટના પઇસા લીધામાં આવસે નહી.

ચંદ્રસેન અને ચંદ્રપ્રભા નાટક.

(આ નાટક તદન નવોજ છે, અને જેની અંદર હરેક જાતના રસો સમાવેલાં છે, વાસ્તે જે કોઇ વાંચસે તેનેજ ખુબી માલમ પડસે.)

કીમ્મત આઠ આના.

બે અથવા વધારે નકલ મંગાવસે તેની પાસે પોસ્ટની ટીકીટના પઇસા લીધામાં આવસે નહી.

જાહેરખબર.

આ ચોપડી નીચે લખેલે ઠેકાણેથી વેચાતી મળસે.

મુંબઈ—રામવાડી આગળ બુકસેલર સેરીઆરજી હોરમસજી માસ્તરની દુકાનેથી તથા પાયધોની આગળ કાજી ફતેહમહમુદ નુરમહમદની દુકાનેથી તથા નવાબની મસીદની સામે મુલ્લા નુરદીન જીવાખાનની દુકાનેથી તથા કોટમાં બુકસેલર સાપુરજી ફરામજી માડનની દુકાનેથી વેચાતી મળસે.

સુરત—બુકસેલર કરસનદાસ નારણદાસની દુકાનેથી તથા પોરટવાલા મનચેરજી જમસેદજીની દુકાનેથી વેચાતી મળસે.

ભરૂચ—બુકસેલર કાસીરામ જેભાઈની દુકાનેથી વેચાતી મળસે.

વરોડરા—બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીરામની દુકાનેથી વે૰ મળસે.

ડાકોર—બુકસેલર ત્રીભોવન રણછોડની દુકાનેથી વેચાતી મળસે.

અમદાવાદ—બુકસેલર જગજીવન દલપતની દુકાનેથી વે૰ મળસે.

જથ્થાબંધ મંગાવનાર બુકસેલરોએ નીચે લખેલે ઠેકાણેથી મંગાવી લેવી. કમીશન સારૂં આપવામાં આવસે. છુટક એક નકલ મંગાવનારે પોસ્ટની ટીકીટનો અડધો આનો વધારે મોકલવો.

મેહેતા જમનાદાસ ભગવાનદાસની કુંપની.

ઠેકાણું ભુલેશ્વર આગળ કીનારીવાલા બીહારીલાલ દુરગાદાસની દુકાને